

Redegørelser for Naalakkersuisut nordisk strategi.

Ved medlem af Naalakkersuisut for finanser

1. Indledning.

For Naalakkersuisut er indsatsen i det nordiske samarbejde en central del af arbejdet med at styrke Grønlands selvstændige rolle i det internationale samarbejde. Det nordiske samarbejde har i de seneste år betydet en øget regionalpolitisk deltagelse for både Naalakkersuisut og Inatsisartut, og samarbejdet har været et vigtigt redskab for gennemførelsen af de udenrigspolitiske målsætninger i forhold til både EU og Arktisk Råd.

Samarbejdet gennemføres både i form af politisk deltagelse i ministermøder, konferencer o. lign. og i form af det kontinuerlige samarbejde på administrativt niveau.

Naalakkersuisuts målsætning er at grønlandske interesser varetages på en synlig og effektiv måde således at Grønlands indflydelse på den fælles nordiske politik optimeres på de forskellige områder og at samarbejdspartners positive erfaringer bringes hjem til anvendelse i Grønland

2. Hovedmålsætninger

Naalakkersuisut lægger vægt på den direkte dialog som Naalakkersuisut Siulittaasuat har med de nordiske statsministre og med samarbejdet med Lagmanden fra Færøerne og regeringslederen fra Åland, som finder sted hvert år i forbindelse med Nordisk Råds session. Dialogen på statsministerniveau er vigtig, fordi statsministrene udstikker de overordnede retningslinier for det samarbejde, der foregår i Nordisk Ministerråd.

Naalakkersuisut vil under det danske formandskab i 2010 generelt lægge vægt på at markere de grønlandske prioriteringer og i et samarbejde med Færøerne og Danmark bidrage til at gøre formandskabet til en succes.

Naalakkersuisut Siulittaasuat vil i de kommende år prioritere deltagelse i Globaliseringsforum 2010, hvor der vil blive lejlighed til at fremlægge Grønlands globaliseringspolitiske ambitioner. Hertil kommer at den danske statsminister har accepteret Naalakkersuisut Siulittaasuat invitation til at afholde de nordiske statsministres sommermøde i 2010 i Grønland, og at Naalakkersuisut Siulittaasuat vil være i tæt dialog med sine ålandske og færøske kolleger op til mødet.

Ved det nordiske statsministermøde i 2008 underskrev Naalakkersuisut den fælles nordiske erklæring om Bæredygtig Udvikling. Naalakkersuisut vil i 2010 følge dette op med afholdelsen af et seminar i februar måned, hvor erfaringerne med den nordiske strategi vil blive sammenholdt med konkrete grønlandske eksempler.

Hovedprioritet i det generelle samarbejde vil blive lagt på at fastholde prioriteringen af det arktiske og vestnordiske område i det nordiske samarbejde. Specielt vil der blive lagt vægt på, at den positive udvikling som samarbejdet med naboer i vest er inde i, fortsættes. Dette er sammen med temaet om fastholdelse af gode levevilkår i det arktiske område to temaer som Naalakkersuisut har arbejdet for skal indgå i det danske formandskab i 2010.

Naalakkersuisut vil i de kommende år gøre en forøget indsats for at Grønland får mere ud af de nordiske udvekslings- og støtte ordninger.

For 2 år siden vedtog Nordisk Ministerråd, det såkaldte Ålandsdokument, som fastlægger de nordiske selvstyrende landes ret til at søge om deltagelse i nordiske institutioners bestyrelser på lige fod med landene. Naalakkersuisut vil i de kommende år øge indsatsen for, at denne mulighed bliver udnyttet fuldt ud, således at de nordiske institutioner også får glæde af de grønlandske erfaringer indenfor institutionens område. Naalakkersuisut har allerede gode erfaringer med dette indenfor kulturområdet med f.eks. NAPA og NORDBUK (Nordisk børne og ungdomskomite). I overensstemmelse med principperne i Ålandsdokumentet vil møder under det danske formandskab, der finder sted i Grønland, foregå med grønlandsk mødeleder. Naalakkersuisut vil i de kommende år systematisk arbejde for at mulighederne i Ålandsdokumentet udnyttes optimalt med det formål at styrke den grønlandske indflydelse i de nordiske institutioner.

Naalakkersuisut vil intensivere samarbejdet med Færøerne og Åland i det nordiske samarbejde dels gennem de årlige møder på regeringslederniveau og dels gennem en aktiv koordinering i de enkelte ministerråd.

Naalakkersuisut vil i sin landsstyreperiode intensivere samarbejdet med Grønlands medlemmer af Nordisk Råd og Vestnordisk Råd for derved at styrke Grønlands samlede internationale politiske gennemslagskraft.

3. Finanspolitik.

Nordisk Ministerråd for Finansministre er et vigtigt redskab for Naalakkersuisut på det internationale område. Deltagelse i Ministerrådets møder betyder direkte deltagelse i de nordiske finansministres politiske diskussioner.

3.1 Delmål på det finanspolitiske område.

- Nordisk skatteportal

I 2005 blev den nordiske skatteportal åbnet. Målsætningen er at gøre det lettere for borgerne i de nordiske lande at få svar på skatte spørgsmål. Eftersom regelsæt og lovgivning i de nordiske lande er forskellige, er informationen opdelt efter lande. Skatteportalen får stigende betydning i en periode hvor arbejdskraften oftere skifter fra land til land. På linje med den færøske og den ålandske del af skatteportalen er den grønlandske del af ressourcemæssige grunde ikke så veludbygget som de større nordiske landes.

Det er hensigten, at Grønland fortsat skal bidrage til den nordiske skatteportal. Dette betyder at den opdateres samt vedligeholdes de oplysninger som fremgår af portalen.

- Nordisk finanscenter projekt

Grønland deltager i et nordisk projekt vedrørende indgåelse af skatteaftaler med de såkaldte finanscentre. Dette betyder konkrete informationsudvekslingsaftaler med det man i daglig tale kalder ”skattelylande”. Det nordiske samarbejde har betydet, at landene kan tilbyde at indgå op til 7 aftaler

i løbet af 1 forhandlingsrunde, hvor denne type aftaler almindeligvis ellers forhandles bilateralt imellem de enkelte lande.

Det er hensigten, at Grønland fortsat skal engagere sig i det nordiske finanscenter projekt med henblik på at udbygge omfanget af velfungerende informationsudvekslingsaftaler.

4. Kulturpolitik.

Det nordiske samarbejde finder sted i Ministerrådet for Kultur, som indenfor sit ansvarsområde har et betydeligt antal institutioner og projekter. Naalakkersuisut ser det som en vigtig opgave at forbedre benyttelsen af de forskellige programmer, som kulturministrene har indenfor deres område. Hertil kommer at der også vil blive ydet en øget indsats for at få gavn af de store nordiske fonde som kulturfonden og Film – og TV fonden, samt aktiv medvirken i de nordisk kulturministres globaliseringsstrategi.

Naalakkersuisut har i sin koalitionsaftale fremhævet kulturpolitikens betydning for dannelsen af den enkelte borgers forståelse af egen og andre menneskers kultur. Naalakkersuisut har peget på vigtigheden af kultur i børns uddannelse og på en stærk og selvstændig mediekultur, der åbner op for en yderligere styrkelse af demokratiet. Deltagelsen i det nordiske samarbejde vil kunne understøtte Landsstyrets egne initiativer i så henseende. Dette vil også være tilfældet på mange andre områder, eksempelvis indenfor sprog- og teater-området, som også er højt prioriterede i koalitionsaftalen.

I 2010 planlægges i regi af det danske formandskabsprogram både en formandskabskonference (om kulturarv i relation til klimaforandringer) og et embedsmandskomitemøde i Grønland

4.1 Delmål for kulturområdet.

Målsætninger kan opdelen i 3 hovedområder:

Policyarbejdet:

- Grønland vil bidrage aktivt og konstruktivt i såvel organiseringen af kultursamarbejdet som i de politiske prioriteringer af de enkelte områder indenfor kulturområdet.
- Grønland vil søge kultursamarbejdet – herunder programsamarbejdet - organiseret på en sådan måde, at der tages nødvendige hensyn til de særlige strukturelle forudsætninger for det kulturelle samarbejde, som gælder mellem de selvstyrende lande og det øvrige Norden
- Grønland vil særligt arbejde for fremme af vestnordiske interesser, for initiativer vedrørende det arktiske område og for initiativer, der tilgodeser oprindelige folk.
- Grønland vil søge aktiv deltagelse på lige fod med andre nordiske lande i alle relevante fora.

Programudnyttelsen:

- Grønland vil drage størst mulig nytte af programmidlerne, herunder gennem styrkelse af informations- og rådgivningsfunktionerne i Nordens Institut i Grønland (NAPA) og gennem styrkelse af samarbejdet mellem NAPA og Kulturkontakt Nord.

- Grønland vil gøre en særlig indsats for at implementere ny struktur på kulturområdet i det grønlandske kulturliv for at sikre at det fortsat kan drage nytte af programmidlerne.
- Grønland vil arbejde for større udnyttelse af programmidlerne i de store nordiske fonde (Nordisk Kulturfond og Nordisk Film- og TV-fond) og i de nye temaprogrammer (kunst- og kulturprogrammet, mobilitets- og residensprogrammet samt computerspilprogrammet).
- Grønland vil synliggøre og løbende evaluere programudnyttelsen programudnyttelsen.

4.2 For perioden 2009 – 2010 gælder særligt:

- Fortsat implementering af nye nordiske temaprogrammer i Grønlands kulturliv.
- Konsolidering af et styrket Nordens Institut i Grønland.
- Fortsat styrkelse af det vestnordiske samarbejde.
- Aktiv deltagelse i initiativer, der udspringer af det islandske formandskabsprogram for 2009 og det kommende danske formandskabsprogram for 2010, herunder med særlig fokus på
 - Den kreative sektors økonomiske vilkår
 - Kultur i skolen
 - idrætssamarbejde
 - børn, unge og medier
 - kulturarv
- Fremme af globaliseringsinitiativer med relevans for Grønland herunder
 - Samarbejde mellem kulturinstitutioner og skoler
 - Nordens Center for Ny Nordisk Mad
 - Nordicoms UNESCO opdrag som videns- og dokumentationscenter for børn, unge og medier
 - International Clearing House on Children, Youth and Media.
 - Nordisk kultur i Verden
- Aktiv deltagelse i Nordisk Kulturforum.
- Aktiv deltagelse i revidering af kulturhandlingsplanen (ny plan for 2010-2012)
- Medlemskab af priskomiteerne for Nordisk Filmpris, Nordisk Musikpris og Nordisk Litteraturpris (opfølgning på Ålandsdokumentet)
- Nominering fra Grønland til alle Nordisk Råds kulturpriser.
- Afdækning af mulige samarbejdsflader med baltiske lande og Nordvestrusland.
- Evaluering af nye temaprogrammers anvendelse i Grønland.

5. Uddannelses- og forskningspolitik.

Det nordiske samarbejde finder sted i Ministerrådet for Uddannelse og Forskning, som under sit område bl.a. har de nordiske udvekslingsprogrammer – Nordplus. og de fællesnordiske forskningsinitiativer, herunder det såkaldte topforskningsinitiativ.

Naalakkersuisut har i sin koalitionsaftale fremhævet vigtigheden af sammenhæng i uddannelsessystemet, på kvalitet undervisningen og på at der er uddannelses tilbud til alle. Der skal være en særlig indsats i forhold til ordblinde og handicappede. Naalakkersuisut finder, at deltagelsen i det nordiske samarbejde giver et godt grundlag for at indhente nyttig viden og erfaringer indenfor disse områder og vil arbejde for målrettede initiativer på nordisk plan, der understøtter Naalakkersuisuts prioriteringer.

Naalakkersuisut agter at styrke forskningsområdet generelt til gavn for samfundet som helhed og for den enkelte borger. Dette vil blandt andet ske gennem fremme af internationalt anerkendt forskningssamarbejde gennem samarbejde med andre landes regeringer og forskningsinstitutioner. Det nordiske samarbejde udgør en velegnet platform for internationalt samarbejde, herunder indenfor klimaområdet, som er et prioriteret område i det nordiske topforskningsinitiativ. Naalakkersuisut vil derfor fortsat prioritere aktiv deltagelse i det nordiske forskningssamarbejde, herunder ved at søge deltagelse på lige fod med de øvrige lande i NordForsk.

5.1 Delmål for uddannelses- og forskningsområdet.

Målsætninger kan opdele i 3 hovedområder:

Policyarbejdet:

- Grønland vil bidrage aktivt og konstruktivt i såvel organiseringen af uddannelses- og forskningssamarbejdet som i de politiske prioriteringer af de enkelte områder indenfor uddannelses- og forskningsområdet.
- Grønland vil søge uddannelses- og forskningsområdet – herunder programsamarbejdet - organiseret på en sådan måde, at der tages nødvendige hensyn til de særlige strukturelle forudsætninger for det uddannelses- og forskningsmæssige samarbejde, som gælder mellem de selvstyrende lande og det øvrige Norden
- Grønland vil særligt arbejde for fremme af vestnordiske interesser, for initiativer vedrørende det arktiske område og for initiativer, der tilgodeser oprindelige folk.
- Grønland vil søge aktiv deltagelse på lige fod med andre nordiske lande i alle relevante fora.

Programudnyttelsen:

- Grønland vil drage størst mulig nytte af programmidlerne, herunder gennem styrkelse af informations- og rådgivningsfunktionerne i Nordens Institut i Grønland (NAPA) og gennem styrkelse af samarbejdet mellem NAPA og NordPlus administrationskontorer.
- Grønland vil gøre en særlig indsats for at implementere et nyt NordPlus program for at sikre at institutioner, studerende mv. i Grønland fortsat kan gøre nytte af programmet.
- Grønland vil arbejde for større anvendelse af NordPlus programmet
- Grønland vil synliggøre og løbende evaluere programudnyttelsen programudnyttelsen.

5.2 For perioden 2009 – 2010 gælder særligt.

- Information om og implementering af nyt NordPlus Program
- Konsolidering af et styrket Nordens Institut i Grønland
- Fortsat styrkelse af vestnordisk samarbejde
- Aktiv deltagelse i initiativer, der udspringer af det islandske formandskabsprogram for 2009 og det kommende danske formandskabsprogram for 2010., herunder med særlig fokus på
 - Førskoleområdet - førskolens pædagogiske opdrag.
 - Entreprenørskab i skolen.
 - Kultur i skolen.
 - Ungdomsuddannelse - fokus på de svage elever mhp. større gennemførelsesprocenter.

- Erhvervsuddannelsesområdet - kvalitet og mobilitet, erhvervsgymnasiale uddannelser - unge og arbejdsmarkedet.
- Livslang læring - nye former, voksnes læse- og skrivefærdigheder, kønsproblematikken.
- Nordiske master uddannelser.
- Læreruddannelse – erfaringsudveksling.
- Sprogfællesskab - opfølgning på sprogdeklarationen.
- Nyt samarbejdsprogram for Arktis (2009-2011).
- Topforskning.
- Nordisk forskningsinfrastruktur
- Samspil mellem NORIA (nordiske forsknings- og innovationsrum) og ERA (europæiske forskningsområde)
- IT-spørgsmål
- Fremme af og aktiv deltagelse i globaliseringsinitiativer med relevans for Grønland, herunder ungdomsuddannelse og livslang læring samt topforskningsinitiativer vedrørende Arktis og klimaændringer, herunder
 - Topforskningsinitiativet:
 - Eksisterende program indenfor energi, klima og miljø
 - Evt. nyt program indenfor velfærd og helse
 - Fremme af videregående uddannelse:
 - Nordic Masters program
 - Nordisk kvalitetssikringsprojekt
 - ”God uddannelse af unge og voksne”
 - Opfølgning på frafaldsstudie
 - Opfølgning på udviklingsarbejde vedr. entreprenørskab og uddannelse
 - Videreførelse af arbejdet med effektiv læse- og skriveundervisning for voksne
 - Lære- og dialogforum for voksenundervisning, grundskole og ungdomsuddannelser
 - Opfølgning på studier vedr. nordiske læreruddannelser
- Grønlandsk deltagelse i nordisk master uddannelsesprogram
- Afdækning af mulighederne for etablering af Nordic Center of Excellence inden for konsekvenser/effekter af klimaændringer i Arktis
- Fremme implementering af anbefalingerne i rapporten "Nordisk forskningssamarbejde i tilknytning til klimaændringer og deres konsekvenser i Arktis"
- Udarbejdelse af grønlandsk delstrategi for uddannelse for bæredygtig udvikling - aktiv medvirken ved formuleringen af ny nordisk strategi for bæredygtig udvikling.
- Afdækning af mulighederne for udnyttelse af midler i Arktisk Samarbejdsprogram.
- National og nordisk opfølgning på Nordisk Sprogdeklaration.
- Medlemskab af NordForsk og eventuelt yderligere organer (opfølgning på Ålandsdokumentet).
- Afdækning af mulige samarbejdsflader med baltiske lande og Nordvestrusland.
- Evaluering af nye NordPlus programs anvendelse i Grønland.
- Aktiv medvirken ved etablering af ny strategi for uddannelses- og forskningssamarbejdet for perioden 2008-2010.

6. Erhvervs- energi og regional politik.

Arbejdet i Nordisk Ministerråd foregår indenfor erhvervs- regional- og energiområdet i et fælles ministerråd – Nordisk Ministerråd for Næring, Energi og Regionalpolitik.

6.1 Delmål for erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet:

På erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet retter Naalakkersuisut indsats sig specielt mod de områder, hvor Grønland kan have udbytte af og bidrage til nordisk og især vestnordisk udvikling og erfaringsudveksling.

Disse indsatser skal ikke alene ses i relation til det nuværende islandske formandskabsprogram, men især i forhold til det danske formandskabsprogram for 2010, hvor globalisering og bæredygtighed er centrale overskrifter.

På arbejdsmarkedsområdet vil Naalakkersuisut især have fokus på uddannelse og opkvalificeringstiltag for arbejdsstyrken. Der vil især være fokus på samarbejdsområder, hvor Grønland kan drage nytte af andre nordiske landes og regioners erfaringer i forhold til udvikling og omlægning af erhvervsstrukturen fra traditionelle erhverv til mineral-, olie og industrielle sektorer. Der lægges vægt på at dette baseres på udnyttelse af Grønlands vedvarende energiresourcer.

Grønlands interesser og indsats vil mere konkret rette sig mod fortsat udvikling af det vestnordiske erhvervslivs vilkår, herunder specielt:

- Fremme af brugerdreven innovation,
- Udvikling af de kreative erhverv samt
- Udvikling af rammer for bæredygtig turisme i Arktis,
- Videreudvikle projektet *Ny Nordisk Mad* og markedsføring af nordiske fødevarer I samarbejde med veterinærområdet.
- Vidensdeling, kompetenceudvikling og netværkssamarbejde på disse områder samt
- Kortlægning og udveksling af erfaringer om, hvordan livslang læring og kompetenceudvikling for kort- og uuddannede kan tilrettelægges.

6.2 Delmål for energiområdet:

Grønlands deltagelse i det energipolitiske samarbejde koncentrerer sig om udvikling og forbedring af energisystemer i tyndt befolkede områder, hvor man ikke har sammenhængende forsyningsnet. Dette betyder prioritering af samarbejde om:

- Energilagring i fast form

Det har stor betydning for den økonomiske og klimamæssige optimering af energiforsyningen, at der kan skabes mulighed for transport af lagret energi imellem byer og bygder, der er produceret fra vedvarende energikilder. Derudover vil energi i fast form kunne benyttes som eksportvare.

- Omlægning til vedvarende energi

At den nordiske vision på klima- og vækstområdet følges op med fremtidige anlæg af vandkraftværker til bynær forsyning og energiintensiv industri for at fremme oliefortrængning. Derudover ses der særligt på opbygningen af ”stand-alone” systemer med udnyttelse af forskellige vedvarende

energiformer. Disse anlæg er især tiltænkt bygder og yderområder, hvor forsyning ikke er tilgængelig fra større forsyningsnet. På sigt kan anlæggene fra de større byer indgå i det sammenhængende forsyningsnet

- Øget indsats for energieffektivisering indenfor byggeri og energiforbrug..

Implementering af energiregnskaber i offentlige institutioner og erhvervsliv vægtes højt. Herved kan den offentlige bevidsthed omkring energiforbrug øges. Udfordringen er at arbejde på, at der udvikles fælles standarder både for energiforbrug og byggeri indenfor det nordiske, således at erfaringsudveksling kan medvirke til at reducere byggeomkostningerne til energirigtigt byggeri.

- Reorganisering af energiforsyningen

Der er blevet set på en omdannelse af det nationale energiselskab Nukissiorfiit til aktieselskab, hvilket Naalakkersuisut ikke på nuværende tidspunkt finder hensigtsmæssigt.

Endelig lægger Naalakkersuisut vægt på at følge de nordiske initiativer omkring udvikling af energilagring og CO₂-fangst. Initiativer der kan få betydning for erhvervsudvikling i Grønland. Endvidere at udviklingen af arktiske energiløsninger fremmes, som kan indgå i det nordiske brand for udvikling af vedvarende energi.

6.3 Delmål for det regionalpolitiske område:

Naalakkersuisuts prioritering vil fortsat være på styrkelse af samarbejdet i Vestnorden. Indsatsen på det regionalpolitiske område omfatter overordnet et tværfagligt samarbejde mellem myndigheder og institutioner, der spiller en rolle i den regionale udvikling. Indsatsen på det regional- kulturel og uddannelsespolitiske område skal desuden ses i nøje sammenhæng med det erhvervs- og arbejdsmarkedspolitiske område, jf. ovenfor, samt det energipolitiske område. Regionalpolitik i Grønland skal ikke alene forstås internt, men også ses i et vestnordisk perspektiv. Naalakkersuisut vil derfor især satse på:

- Udbygning af NORA's nuværende virksomhed indenfor projekt- og netværksbaseret samarbejde i retning af en mere generelt koordinerende aktør i Vestnorden og sammen med naboerne i Nordatlanten,
- Udveksle viden og udnytte erfaringer fra den såkaldte tredje generations regionalpolitik med henblik på at sikre velfærd og udvikling i tyndt befolkede områder, og i områder der trues af affolkning,
- Udvikle Grønlands aktive deltagelse i forskningsprojekter under nordiske forskningsinstitutioner som Nordregio, herunder projekter, hvor Grønland kan drage nytte af andre landes udvikling indenfor fysisk planlægning.
- Styrkelse af Nordregios arbejde med kompetenceudvikling, vidensopbygning og -formidling indenfor regionaludvikling og planlægning, især ift. Vestnorden.
- Styrkelse af samspillet mellem regional udvikling og fysisk planlægning for at opnå helhedsorienteret og bæredygtig udvikling i Grønland.
- Forbedre forudsætningerne for et velfungerende sektorsamarbejde gennem større fokus på integration af den territoriale dimension i forhold til det regionale niveaus udviklingsbehov.

- Skabe øget synergi mellem de to danske formandskaber for Arktisk Råd og Nordisk Ministerråd på det regionalpolitiske område, herunder støtte til videreudvikling af 'Arctic Spatial Data Infrastructure' (ASDI).

7. Socialpolitik.

Arbejdet i Nordisk Ministerråd på det sociale område forgår i Ministerrådet for Social og Sundhed og den konkrete deltagelse fra Naalakkersuisut vil afhænge af hvilket område der har hovedvægt i den aktuelle dagsorden.

Naalakkersuisut lægger i sit socialpolitiske arbejde vægt på langsigtede tiltag, der skaber familier og individer i trivsel. Især lægges vægt på arbejdet med særligt udsatte grupper, så som omsorgssvigtede, handicappede, ældre og psykisk syge. Børn og unge er et særligt fokusområde for Naalakkersuisut, der vil arbejde for brede, tværfaglige indsatser.

De, der har behov for særligt støtte, skal kunne modtage denne støtte så tidligt som muligt. Der skal anlægges et helhedssyn, der tager udgangspunkt i de ressourcer, der er til stede i familien og nærmiljøet.

Naalakkersuisut nedsætter en skatte- og velfærdskommission med henblik på generel forbedring af borgernes velfærd, især blandt de økonomisk dårligst stillede børnefamilier. I dette arbejde vil blandt andet indgå analyser af ydelserne på det sociale område samt samspillet mellem de sociale ydelser. Kommissionen skal fremkomme med forslag til ændringer, omlægninger og forslag med henblik på bedre velfærd og bedre økonomiske forhold og fordeling for borgere og erhvervsliv. Det skal samtidig sikres, at den fremtidige indretning af skatter/afgifter og sociale, bolig-mæssige ydelser dels understøtter ønsker og behov for flere i meningsfyldt arbejde, og at overførselsindkomster aldrig demotiverer til erhvervelse af egen arbejdsindkomst.

En generel målsætning er, at tiltag skal være vidensbaserede samt udviklet i tværfagligt samarbejde. Endvidere lægger Naalakkersuisut vægt på dialogen mellem civilsamfundet / de frivillige organisationer og de offentlige myndigheder såvel internt i Grønland, som i den internationale dialog.

7.1 Delmål for socialområdet.

Målsætningerne på det sociale område fremmes blandt andet ved aktiv deltagelse i de nordiske samarbejdsorganer på socialområdet, herunder Handicappolitisk Råd, NSH – nordisk samarbejdsorgan for handicapspørgsmål og redaktionskomitéen for den nordiske socialforsikringsportal.

- Danmarks formandskab 2010

I forbindelse med det danske formandskab for Nordisk Ministerråd 2010 overvejes afholdt møder og seminarer vedrørende de prioriterede områder på det sociale område, herunder udsatte unge.

- Deltagelse i de nordiske grupper på handicapområdet.

Grønland deltager i Handicappolitisk Råd, NSH nordisk samarbejdsorgan for handicapspørgsmål samt i en arbejdsgruppe vedrørende IT – Udviklingshæmmede.

- Deltagelse i Nordisk Forbindelsesorgans årlige kursus.

Nordisk Konvention om Social Sikring, som er tiltrådt af Grønland, har blandt andet som konsekvens, at borgere i Norden, som har opholdt og arbejdet i en periode i Grønland, kan være berettiget til brøkpension fra Grønland, samt øvrige ydelser og rettigheder efter konventionen. I tilknytning til konventionen er etableret Nordisk Forbindelsesorgan, som løbende følger og drøfter implementeringen af konventionen, samt afholder et årligt kursus primært for sagsbehandlere på de nordiske sager.

I 2009 afholdes kurset i Ystad, Sverige. I 2010 forventes kurset afholdt i Grønland.

- Aktiv deltagelse i samarbejdet omkring den fælles nordiske Socialforsikringsportal www.nordsoc.org

Med henblik på information til nordiske borgere om forholdene i de enkelte nordiske lande på socialforsikringsområdet, omfattende familiedydelser, pensioner, arbejdsløshedsydelse og sundhedsydelse, er oprettet en nordisk portal www.nordsoc.org, hvor Grønland har deltaget i forarbejdet, og hvor Grønland er medlem af redaktionskomiteen, som vedligeholder og fortsat udvikler portalen.

- Deltagelse i nordisk seminar om barselsorlov – omsorgspolitik – køn.

Der afholdes i oktober i Reykjavik et nordisk seminar om barselsorlov – omsorgspolitik – køn, hvor Grønland agter at deltage. Formålet med deltagelsen er at indhente inspiration til det videre arbejde på området.

8. Sundhedspolitik.

Arbejdet i Nordisk Ministerråd på det sundhedsmæssige område foregår i Ministerrådet for Social og Sundhed og den konkrete deltagelse fra Naalakkersuisut vil afhænge af hvilket område, der har hovedvægt i den aktuelle dagsorden.

Ud fra den overordnede politiske målsætning, ”at øge den generelle livskvalitet i samfundet”, vil Naalakkersuisut i den kommende tid fortsætte hidtidige indsatser, samt igangsætte nye initiativer til forbedring af det grønlandske folks sundhed.

Et vigtigt redskab i forbedringen af ydelserne på sundheds- og forebyggelsesområdet er at følge og aktivt deltage i initiativer, som sikrer den nyeste viden og teknologi, til gavn for den grønlandske befolkning. Samtidig vil et omfattende kvalitetssikringsarbejde bidrage til en fortsat forbedring af sundhedsvæsenets ydelser. Grønlands satsning på e-helse og telemedicin udgør et godt eksempel på innovative løsninger på sundhedsområdet. Gennem deltagelse i konferencer bidrages der til udviklingen af nye løsninger på sundheds- og forebyggelsesområdet.

Et kerneområde, som vil blive yderligere prioriteret i den kommende tid, er børns levevilkår og livskvalitet. Samtidig er misbrugsproblemer stadig en problemstilling, som gennem PAARISAs store indsats stadig er et fokusområde i den grønlandske sundheds- og forebyggelsesindsats. Grønlands Selvstyre lægger endvidere stor vægt på sikring af de bedst mulige ydelser til sundhedsvæsenets

brugere, hvorfor kvalitetssikring er et område, som fortsat vil blive sat højt på den nordiske dagsorden.

Globaliseringen har medført nye udfordringer og nye muligheder. Idet udfordringer i stigende grad overskrider landegrænser, er internationalt samarbejde om problemløsning nødvendigt. Derfor er Grønlands stærke engagement i det nordiske samarbejde på krise-, katastrofe- og pandemiområdet af største nødvendighed, hvorfor dette område også i de kommende år vil være højt prioriteret.

8.1 Delmål for sundhedsområdet.

Det er således fortsat en høj prioritet at deltage i det nordiske sundheds- og forebyggelsesarbejde gennem en række arbejdsgrupper under Ministerrådet for Social og Sundhed bl.a.:

- Medlemskab af styregruppe vedr. kvalitetsmåling i Sundhedsvæsenet.
- Medlemskab af arbejdsgruppe vedr. Patientsikkerhedsindikatorer og kvalitetssikring.
- Medlemskab af arbejdsgruppe vedr. generiske sygdomsspecifikke indikatorer
- Deltagelse i Nordic E-Health Forum.
- Medlemskab af Svalbardgruppen (krise- og katastrofeberedskab indenfor sundhed)
- Deltagelse i fora vedr. pandemisk beredskab og kriseberedskab.
- Deltagelse i The 6th Nordic Health promotion Research Conference
- Deltagelse ved Nordisk Rusmiddelseminar

9. Ligestillingspolitik.

Arbejdet i Nordisk Ministerråd foregår indenfor Nordisk Ministerråd for Ligestilling. Naalakkersuisut opfatter ligestilling som en samfundssag og ikke blot den enkeltes ansvar. Ligestilling handler om at vise alle borgere respekt og give dem de samme muligheder, uanset deres køn.

Kønspolitisk står Grønland overfor nogle udfordringer, der kræver handling. Dette drejer sig i særlig grad om volden mod kvinder samt de høje selvmordstal blandt unge mænd. Også på uddannelserne ses en skævvridning mellem kønnene. En større viden om disse spørgsmål skal oparbejdes gennem mere vidensindsamling, gennem oplysning og gennem konkrete initiativer, der har til hensigt at nedbringe de høje tal, som statistikkerne viser indenfor de nævnte områder.

I familierne skal der skabes optimale betingelser for at indgå i ligeværdige forhold. Derfor vil en fortsat udvikling af barselsorloven og mulighed for familierådgivninger være en prioritet.

9.1 Delmålsætninger for ligestillingsområdet.

- Vestnordisk samarbejde:

Tiltag vedrørende ideudveksling på lovgivnings – samt børne- og ungeområdet. Initiativerne er pt. i den indledende fase.

- Nordisk fællesprojekt om mænd i randområder:

Som led i det danske formandskab på ligestillingsområdet under Nordisk Ministerråd i 2010 har der fra dansk side været ytret ønske om en opprioritering af samarbejdet med Vestnorden. Som følge

heraf har Grønland og Danmark indledt samarbejde om et nordisk projekt, der skal fokusere på problematikker vedr. mænd i randområder.

Udgangspunktet for projektet er et dansk erhvervsprojekt på ligestillingsområdet. I grønlandsk kontekst har fangerproblematikken hidtil været præsenteret som et særligt interessant fokus, men andre relevante problematikker skal også belyses.

Projektet bliver som nævnt arrangeret i nordisk regi med udgangspunkt i Nordisk Ministerråds ligestillingsamarbejde. Som følge heraf vil projektet blive indarbejdet i Danmarks formandskabsprogram for 2010 og blive finansieret af Nordisk Ministerråd.

Konkret vil projektet udmønte sig i et en nordisk konference i 2010 med deltagere fra relevante lande/områder i Norden.

10. Natur- og miljøpolitik.

På natur- og miljøområdet retter Naalakkersuisut indsats sig primært mod processer i den politiske dialog hvor Naalakkersuisut kan præge arbejdet med Grønlands synspunkter og ønsker. Naturafdelingen og miljøafdelingen har således bidraget med input til det danske formandskabsprogram for 2010, hvor globalisering, miljø og bæredygtighed er centrale overskrifter.

På natur- og miljøområdet er Grønland repræsenteret i arbejdsgrupperne Terrestiske Økosystemer (TEG), Akvatiske Økosystemer (AEG), Nordisk Affaldsgruppe (NAG) samt Klima- og Luftgruppen (KOL).

Gennem deltagelse i ovennævnte arbejdsgrupper med tilhørende undergrupper fokuseres der på de værdifulde gensidige faglige diskussioner og informationsudvekslingen imellem de nordiske lande. De medvirker bl.a. til etablering af faglige netværk mellem sagsbehandlere og myndigheder i Norden. Denne erfaringsudveksling og forbedring af kompetencer er til stor gavn for selvstyreområderne og de mindre nordiske lande.

På naturområdet deltager Grønland i flere Nordisk Ministerråds projekter: 2010 projektet vedrørende biodiversitet i forhold til FN's 2010 mål, projekt om klimaindikatorer, ligesom Nordisk Ministerråd delfinansierer et projekt vedrørende udvikling af lokalbaseret naturovervågning i Grønland. Dette projekt gennemføres i samarbejde med danske, islandske og norske forskere.

10.1 Delmål på naturområdet

Grønlands interesser i det nordiske samarbejde på naturområdet handler primært om fælles indsatser for:

- Udvikling af best practises inden for forvaltningsprocedurer, retningslinjer, mm
 - økosystembaseret forvaltning
 - strategier for beskyttede områder
 - forvaltningsplaner
 - regulering af infrastrukturaktiviteter og turisme
- Kortlægningsundersøgelser og monitorering af biodiversitet

- kortlægning af beskyttelsesinteresser i marine områder i Nordatlanten
- monitorering af levende ressourcer og biodiversitet
- Forvaltningsrelaterede udviklingsprojekter.
 - Udvikling af lokalbaseret naturforvaltning (herunder lokalbaseret naturovervågning)

10.2 Delmål på miljøområdet

På miljøområdet vil Grønland især have fokus på:

- Den grænseoverskridende hav- og luftforurening med miljøskadelige stoffer, herunder organiske forureningsstoffer (POP'er) og tungmetaller, der ophobes og koncentrerer i fødekæden, og dermed udgør en sundhedsmæssig risiko for befolkningen i Arktis.
- De miljørisici, der er forbundet med øget skibstransport i Arktis i og med, at havisen forsvinder pga. klimaændringerne.
- At være med til at præge udviklingen mod, at miljøpåvirkningen fra affald minimeres set i forhold til et livscyklusperspektiv.

Grønlands interesser i det nordiske samarbejde på miljøområdet handler derfor primært om fælles nordiske indsatser for:

- Begrænsninger i anvendelsen af miljøskadelige stoffer gennem internationale reguleringer
- Internationalt samarbejde om fastsættelse af normer for søfartens effekt på miljøet for at beskytte de følsomme arktiske havområder.
- Fokus på projekter til implementering og tilpasning af EU's direktiver på affaldsområdet i forhold til de nordiske småsamfund.
- Fokus på aktiviteter, der støtter op om det nordiske miljøhandlingsplansprogram og den nordiske strategi for klima og miljøgifter i Arktis og som samtidig kan skabe synergi i forhold til de aktiviteter, der sker i regi af Arktisk Råd med tilhørende arbejdsgrupper.

11. Fiskeri og fangstpolitik.

Fiskeriområdet er i Nordisk Ministerråd en del af Ministerrådet for Fisker, Jordbrug, Skovbrug og Levnedsmidler. Naalakkersuisut deltager aktivt i arbejdet i dette ministerråd, hvor der er særligt prioritet på det fiskeripolitiske samarbejde. Det er Naalakkersuisuts opfattelse at arbejdet i Nordisk ministerråd skal understøtte Grønlands øvrige internationale fiskeripolitiske engagement.

11.1 Delmål for fiskeriområdet.

Naalakkersuisut lægger vægt på dialogen i Nordisk Ministerråd, hvor der er et naturligt interessefællesskab med især det øvrige nordatlantiske nationer.

Som konkrete prioriteringer under det danske formandskab næste år skal nævnes at opfølgningen af den fælles nordiske deklARATION fra 2008 om bæredygtig udnyttelse af sælbestandene vil blive prioriteret. Konkret vil der i efteråret 2010 blive afholdt en workshop i Grønland omkring etik og bæredygtig forvaltning af havpattedyr. Denne workshop bliver således et vigtigt led i kampen for at bevare et internationalt marked for sælskindsprодукter.

I forhold til mulighederne for at påvirke EU's fiskeripolitik prioritere Naalakkersuisut de fælles nordiske drøftelser af hvilke muligheder man har de nordiske lande har for at påvirke EU's politik om udnyttelse af havets ressourcer. Man har således en fælles interesse med EU – landene i at bekæmpe det illegale, uregistrerede og urapporterede fiskeri, som finder sted på det åbne hav uden for landenes 200 sømils økonomiske zoner.

Hertil kommer at Naalakkersuisut vil

- Holde øje med mulige fælles vestnordiske initiativer i embedsmandskomiteen for Fisk
- Støtte op omkring diskussionen/undersøgelserne af klimaforandringernes påvirkning af havmiljø, fiskeri og havbrug
- Fortsætte deltagelse i drøftelserne om et fælles nordisk initiativ til klimakonferencen COP15 i København.

12. Nordisk samarbejde udenfor Nordisk Ministerråds arbejdsområde

12.1. Bygge- og anlægsområdet

Naalakkersuisut deltager i Roadex IV, et samarbejde under NPP (Northern Peripheri Program) på administrativt niveau med de nordlige EU-lande samt Norge, Rusland og Island om de specielle problemer og udfordringer, der ligger i at anlægge og opretholde et funktionsdygtigt vejnet i tyndbefolkede udkantsområder, som jævnlige udsættes for frost og tø. Derfor indgår området som en naturlig del af Naalakkersuisuts nordiske strategi.

Policyarbejdet

Naalakkersuisut deltager i Roadex IV med henblik på både at bidrage og modtage viden og kompetencer, som konkret skal udmøntes i den igangværende revision af de grønlandske vejregler, samt sikre at relevant viden på vejområdet tilgår ARTEK - den arktiske ingeniøruddannelse i Sisimiut - samt tilgår de kommunale vejforvaltninger. Eventuelle større fremtidige vejprojekter i det åbne land vil også kunne drage nytte af den indhentede viden.

Programudnyttelsen

I forbindelse med Roadex IV vil Naalakkersuisut lægge vægt på følgende delprojekter:

- E-learning – På Roadex hjemmeside er der allerede i dag mulighed for undervisning på grønlandsk. Denne tjeneste skal udvides til at omfatte alle relevante dokumenter udarbejdet under Roadex-programmet.
- Dræning – Vandindtrængen i vejunderlaget er årsag til hyppige bortskylninger af udsatte veje. På grund af klimaændringer sker der ændringer i permafrostspejlet, som yderligere destabiliserer de arktiske veje. Naalakkersuisut vil arbejde for at der i Grønland udvælges et pilotprojekt til belysning af mulige løsninger.

- Genbrug – Ikke brændbart affald udgør et voksende problem. Det bør undersøges om f. eks slagter fra forbrændingsanlæg kan indbygges i underlaget under vejene på en sikker og bæredygtig måde.
- Klimaforandringer – Det varmere og vådere klima, som kommer til at præge Grønland i de kommende år virker stærkt nedbrydende på vejnettet. De eksisterende regler og vejledninger for vejbygning og -vedligeholdelse skal tilpasses disse ændringer. Naalakkersuisut vil bruge de fælles erfaringer fra Roadex IV til at modernisere regelsættet til brug for alle aktører på vejområdet.

12.2 Søtransport

Naalakkersuisut deltager i samarbejde, der kan formindske de sikkerhedsmæssige og miljømæssige risici ved øget søtransport i Arktisk og Nordatlanten.

Delmål:

Naalakkersuisut deltager i et samarbejde med de nordiske lande om at udarbejde et risikokort over Nordatlanten. Risikokortet skal danne grundlag for et systematisk beredskab i tilfælde af miljøkatastrofer. Samarbejdet sker som et led i Islands formandskab i Nordisk Ministerråd 2009.

Ligeledes er det besluttet, at der skal laves en databank med søkort og en risikovurdering af de nordatlantiske farvande på grund af stigningen i skibstrafikken i de nordatlantiske farvande. Resultatet af indsatsen med en databank med søkort er et nyt grundlag for et koordineret miljøberedskab for havområderne mellem Norge, Færøerne, Island og Grønland.

Der deltages ligeledes aktivt i arbejdet om arktisk kode. Den arktiske kode skal bidrage til øget sejladsikkerhed i arktiske farvande.

12.3 Beredskab

Naalakkersuisut ønsker et øget samarbejde på beredskabet i forbindelse med den øgede skibstrafik. Naalakkersuisut er desuden åben over for et øget samarbejde med landene i det arktiske område.

Delmål:

Der er taget initiativ til at indlede et samarbejde mellem redningstjenesterne og bjergningskorpserne i Færøerne, Island og Grønland for at få et samarbejde imellem redningstjenesterne og bjergningskorpserne fra Færøerne, Island og Grønland, samt at udveksle erfaringer og viden.